

F.R. 53

Zb
7115

RECTOR
ACADEMIAE VITEMBERGENSIS
CAROLVS DANIEL
FREYBERG

LOGICES ET METAPHYSICES PROFESSOR
PVBLICVS ORDINARIVS ET FACVLTATIS
PHILOSOPHICAE H. T. PRODECANVS

BEATAM
MEMORIAM ATQVE OPTIMAM
VIRI

MAXIME REVERENDI AMPLISSIMI
DOCTISSIMIQVE

CAROLI FRIDERICI
HOFMANNI

ART. LIB. MAG. ET COETVS SCHLIBENENSIS
PRAEPOSITI

A C

DIOECESEOS EIVSDEM SVPERINTENDENTIS

EID. IVN. CIOIOCCCLXXII

VITA DEFVNCTI
RENOVAT

VITEMBERGAE
LITTERIS CAROLI CHRISTIANI DERRII
ACADEMIAE A TYPIS

Tam celeri sequitur gradu suauissimam coniugem maritus, qua cum copula nunquam rupta uixerat. O spes hominum fallaces. Adeo nihil in rebus humanis firmum reperitur et constans, cum uinculum, quo nihil arctius uideatur, praeter expectationem dissoluitur. Quae quidem disiunctio quam plena luctus sit ac moeroris, arae Capitolinae monstrat inscriptio, a Volkmanno Historico Criticis de Italia narrationibus inserta (T. II. p. 501.) quam quoties lego, uix mihi ab lacrymis tempero. Continet ea colloquium dulcissimum inter Atimetum, atque Homonoeam, coniugio iucundissimo sibi iunctam, sed immatura morte ereptam, flebili carmine conceptum. Laudatur corporis pulchritudo, uxori tributa, ac multo magis uenustas animi, Palladis artibus eruditi. Quanto longiorem ciet fletum decessus illius nec opinatus, quo, necdum completis uiginti annis, inuida fata manus ei iniecerint. Nec tamen casum deplorat suum Homonoea, sed uiri plangorem. *non pro me queror hoc, morte est mihi tristior ipsa moeror Atimeti coniugis ille mei.* Nihil autem ualent hae querelae ad uulnus acerbissimum sanandum, stat potius Atimeto, iacturam, nullo modo compensandam, in uiduitate lugere ac solitudine, diemque supremum maturare. *si pensare animas sinerent crudelia fata, et posset redimi morte aliena salus, quantulacunque meae debentur tempora uitae, pensassem pro te, cara Homonoea, libens. At nunc, quod possum, fugiam lucemque Deosque, ut te matura per stygia morte sequar.* Nec uero coniux coniugis fert desperationem, ac dolorem fomentis solatiisque mitigat, proposita moriendi necessitate communi. *nil profunt lacrymae, nec possunt fata moueri. Viximus, hic omnes exitus unus habet.* Postremo nihil prius habet, nihil antiquius precibus, ut vitae spatium maritalis annorum, sibi detractorum, laetis accessionibus augeatur. *Parce ita, non unquam similem experiare dolorem, et faueant uotis numina cuncta tuis. Quodque mihi eripuit mors immatura iuuentae, id tibi uicturo proroget ulterius.* En imago connubii fausti primo, deinde funesti. Habet quidem maris coniunctio et feminae ipsa per se plurimum commoditatis ac delectationis, quae societatem omnium fortunarum, omnis uitae consortionem deuincit. Quod si consensus uoluntatum concordiaque accesserit, cumulatior illius existit gratia, quod in duobus corporibus unus inest animus, idemque uelle atque idem nolle ueram magis magisque firmat amicitiam. Qua propter ueteres Homonoeam in coelo collocarunt, eamque singulari religione coluerunt, illius nomine liberis imposito, sicut Atimeti socia tori eadem fuit appellatione decorata. Omnes uero charitates necessitudinis, ipsa natura duce iunctae, complectitur quotidianus subolis conspectus, et, sicut parentum refert imaginem, ita moribus blandis, ac spe nominis prodendi mirifice recreat. Quid ad hanc posset amoenitatem addi, nisi funus

triste

triste domum tot gaudiis uacuum saepe faceret. Tunc, quo pluribus uita prius deliciis abundauit, eo grauior lamentatio succedit. Duplicat dolorem superstitis progeniei tenera aetas, matris praesertim curis fulcienda, huiusque desiderium, fatis acre, incredibili sollicitudine onerat. Quid mirum, si patris corpus debile molestiis angoribusque conficitur, ut citius, quam natura uocat, de uita cedat, malaque domestica malis obruat

Ad talem peruenit exitum HOFMANNVS, factorum Schli-benensium antistes, maturius, eheu, nobis subtractus. Temporis tamen, quod uixit, breuitatem recte factorum laudibus expleuit. Haec enim numerare, non annos, debemus, si suum cuique uolumus pretium statuere. Contemplemur igitur uitae, quem confecit ille, cursum, uirtutesque iusto praeconio illustremus. Sic habebunt filioli, ab eo relictii, honestatis exemplum, quod, tanquam speculum, intueantur, quod consimili decore imitentur. Sic Parens, et propinqua cognatione coniuncti habebunt solatium, mortuique desiderium expresso eius simulacro lenient. Sic posteritas habebit monumentum in beatam memoriam atque optimam, uiroque terram leuem precabitur, qui ingenii uim conformatione doctrinae fideli, assiduaque limauit exercitatione, et, rebus praeclare gestis, metam, ad quam cuncti contendimus, feliciter occupauit

Ac felicitatem quidem debet ingenii parentibus, dignitatis tantae, quanti in prolem amoris, Viro summopere uenerando amplissimoque, CAROLO GOTTLÖB HOFMANNO, Theologo huius literarum sedis primario, senatus sacri electoralis assessori, pastori huius oppidi, dioecesis Vitembergensis, et circuli electoralis Saxonicus superintendenti generali, eminentibus tot annorum meritis cumulatissimo, tum, cum filius nasceretur, ecclesiastae ad S. Petri, et catechetae principi, tam communis Lipsiae existimationis, ut adhuc ingens sui desiderium eloquentia dulci relinquat, ac RAHELI ELISABETAE, a gente Bartschia clarissima oriundae, cuius uitae finem, superiore anno, tristi sumus praedicatione profecuti. Prodiit in lucem MDCCCXXXVIII. IV. Eid. Aug. Lipsiae, urbe celeberrima, mercatura magis bonarum artium, quam diuitiarum, tot praestantissimorum uirum patria, atque in omni re publica uersatissimorum. Quo labem, generi mortali insitam, sine mora deponeret, in gratiam recipiendus diuinam, ad sacrum fuit lauacrum deductus, sponsoribus foederis, cum Deo ineundi, praeter Rahelem Elisabetam Bartschiam, auiam, Salomone Deylingio, Theologo ac Lipsiensium praesule, et Godofredo Urbano Sibero, Theologiae Doctore, Archidiacono ad S. Thomae, et Professore Publico Antiquitatum sacrarum, nominibus magnis, eoque consilio commemoratis, quod Hofmannum beatum ab ineunte aetate illorum doctrinae copia, et gloria uirtutum, ad laudem similem summopere excitauit. Anno
statim

statim sequente, sub festum Martino diem, patrium relinquere solum debuit, sed fidere felicissimo, patre, cuius fama Regis Potentissimi animum pepulerat, euocato Virembergam, ad docendas ibi sanctiores literas, coetumque, Deo consecratum, doctrina coelesti imbuendum. Hic principio tot corporis languidi uicissitudinibus pressus laborauit, ut parum fiduciae ad uitam longiorem superesset. At, sicut herbae tenerae, saepius humi prostratae, praeter expectationem resurgunt, laetiusque uigent, sic Hofmanni uires, sensim ac pedetentim crescentes, animi quoque robur ualitudine commodiore firmarunt. Matris enim, ad liberos educandos natae, cura nunquam remissa filii fragilitatem fouerat, cuius ille memoria nulla deleuit obliuione, eiusque funeri, lacrymis effusis, iusta nuper soluit. Filii uero, spei non uulgaris, mentem pater praecipue formandam suscepit, eamque non scientia minus auxit, quam exemplo quotidiano, uia docendi breuissima, ad omnem honestatem permouit. Nec defuit noster opinioni paternae, de se conceptae, sed ardore discendi, obsequio, morumque modestia educandi nutriuist assiduitatem. Namque illud Tullianum sensibus semper intimis infixum tenuit, optimam hereditatem a patribus tradi liberis, omni que patrimonio praestantio rem, gloriam uirtutis rerumque gestarum, cui dedecori esse nefas atque impium iudicauit. Quibus incensus igniculis, puerilia domi elementa addidit uelociter, praeceptoribus traditus, et peritis instituendae huius aetatulae, et laboris patientibus, in quibus M. Mulertus, sacerdos Roensis, optime de coetu suo meritis, eum docuit primas literas, nuper alumnus disciplinae ad coelites antegressus. Attamen natum, proficientem mirifice, patris maluit prudentia scholae celebritati, publicisque praeceptoribus tradere, quam intra priuatos parietes latentem continere. In ludum igitur se contulit oppidanum, cui tum praefuit Hillerus, hodieque gaudens in sinu, quoties spatium praeteriti temporis respicit, et frequentiam docilis iuuentutis recordatur ac moratae, ex qua iam sunt multi ad illustres dignitates euecti. Sed, praeter complures alios, Hofmannum amauit impense, quem ad modum hic magistrum sic in oculis tulit, ut illi fere soli sese daret, amicitiamque, inter Musas amoenissimas contractam, quoad uixit, coleret sincere, communicatis consiliis, et colloquiis suauiter et blande mistis. Quo maiore tristitia ad tumulum eius accedit ille, et, flores spargens purpureos, uale postremum Hofmanno quondam suo dicit. Quidni moeret, memor aemulationis, qua in omni genere humanitatis cum condiscipulis certauit, qua turpe iudicauit aequalibus cedere, pulchrum uicisse maiores. Praeparatis linguarum subsidiis, artiumque instrumentis necessariarum, ad academiam nostratam cum spe minime dubia rei bene gerundae accessit CIOIOCCCLIV. Primum philosophiae studuit praeceptis

ceptis institutisque abundare, Basiliū secutus, qui, cum liberalis doctrinae causa moraretur Athenis, ante omnia sapientiae studia capeffuit, ac postea demum se ad rerum scientiam diuinarum contulit, magnis ad scopum spatiis progressus, ratione et iudicio sibi propositum. Quod iter expediturus, ab Hillero comite diuelli rursus non potuit, cum eo totum huncce sine intermissione campum emensus. Recte libertati philosophandi feruuit, ab eo commonefactus, nullius in uerba iurandum, sed, apud instar sedulae, undecunque, quicquid salubre sit ac frugiferum, colligendum. Nec barbarae placuerunt spinae, aut obscurae tricae, quas ne auctores quidem ipsi intelligunt. Disputandi potius subtilitatem literarum illustrauit elegantia, eiusque partes omnes eodem socio peregit, amice professus, hunc sibi principem et ad suscipiendam, et ad ingrediendam rationem huius disciplinae extitisse. Sic se gerendo, quantas opportunitates historia compararet, quam primum sensit, eoque cupidius audiit Ritterum, ut omnis cognitionis fundamenta poneret firma. Iunxit Mathematica, a Weidlero tradita, quibus ad meditando patientiam, ordinis seueritatem, probandique neruos assuesceret. Simul uoluptatis plurimum ex orientis cultu cepit, ac, praeter Boettcherum, Schwarzium maxime delegit, hisce copiis instructissimum, atque hoc iucundiore cum eo temporibus insequentibus affinitate coniunctum. Ab hoc primum in lucem productus, defensa magna cum laude diatribe, de memoria saeculari Vitembergae, anno, quo pax religioni sanctiori diuinitus data est, florentis, **CIOIOCCCLV** se totum ad doctrinae notitiam coelestis conuertit, cuius causa in his praesidiis apparandis occupatus tantopere fuerat. Narrationem praefulfit rerum in ciuitate Christi gestarum, eamque a Wernsdorfio accepit. Weickhmanni scholas haud neglexit, atque in utramque partem locos religionis grauiores anquisiuit. In uniuersis tamen ac singulis Theologiae partibus facem praetulit in primis parens, cuius perspicuitate, accuratione, munditie, ab nouandi libidine aliena, sollertia nihil ad scholam, ad uitam cuncta, referendi, se diligentissime conformauit. Nec satis habuit, praeceptionem modo gustasse, sed ab eodem summo dicendi artifice cognitione comprehendit artem perspicue, copiose, ornate, interiores sacrorum recessus aperiendi. In cursu tam laudabili iam complures alii constitissent, industriae praemia captantes. Hofmanni uero nostri uirtus non conqueiuit, diuitiasque congestas locupletare concupiuit. Desideriis honestissimis inflammatum natalis amor urbis subiit, ad ornandam Theologicam suppellestem, librorum undique conquisitorum dilectu, accommodatissimae. Itaque, uenia a parentibus libentissime data, Lipsiam petiit **CIOIOCCCLVIII**, ab Ernesti, Viro maxima ueneratione suspiciendo, hospitio comiter exceptus. Cuius prolixam uoluntatem se modis omnibus iuandi sicut insigniter prae-

Basilius

praedicauit, ita Crussi ac Stemleri, Virum spectatissimorum, in se studia maximi fecit. Cum primis B. Schuberti, consulis Lipsiensis, et consiliiarii aulici ac iustitiae, gratiam tanto facilius sibi conciliauit, quod illum a matre cognatione ac necessitudine attigerat. Dotes uero, magis excultae magisque, inclytum Philosophorum Lipsiensium ordinem permouerunt, ut in eum magistri, quem uocant, nostri honorem merito suo conferret. Huius enim dignitatem **CIDIOCCCLIX** publica tuitus commentatione, *de sepulchro Constantini M.*, locum inter magistros legentes obtinuit, docendique in cathedra Philosophica facultatem. Belli uero diuturni atrocisque discrimina coegerunt ipsum in gremium parentum, multiplicibus iniuriis pressorum, redire, mutuamque opem ferre. Sic academia nostra rursus eum sibi uindicauit, Ordini Philosophico propius adiunctum, publico honorificoque specimine uirtutis edito **CIDIOCCCLX** *de ara uictoriae, Christianis imperatoribus inuisa*. Hic erat annus iste fatalis urbis nostrae, quo ab amicis circumfessa, globis igneis obruebatur adeo, ut praecipua eius pars adhuc disturbata iaceat. Nostrum tamen Hofmannum cum parentibus diuina texit prouidentia, atque e faucibus interitus ereptum conseruauit. Tristibus laeta, secunda successerunt aduersis. Neque enim modo ille **CIDIOCCCLXII**. Decani Philosophici munere fungens, xxxv. candidatos summis in philosophia honoribus auxit, sed etiam lectionibus uariis, tam rerum diuinarum scientiam humanarumque, quam liberales artes, pertractauit, nauitate meritis, ut, loco in eodem collegio uacante, Principi Serenissimo res spesque suae subiectissime commendarentur. Sed alio mens diuina spectauit, flexis patrum academiae studiis, ut **CIDIOCCCLXIV** ipsum coetui Schlibenensi praeficerent, quem locum Regis indulgentia Potentissimi Superintendententis amplitudine decorauit. Nihil autem iucundius contingere patri potuit filioque, quam quod Dominica **XXI** Trinit. anni eiusdem licuit illi hunc sacrae prouinciae splendidaeque consecrare, ad templum confluyente magna hominum multitudine, animisque religione perfusis, insignem ambobus uoluptatem congratulante. Prius uero, quam partes, sibi datas, susciperet, Dresdae uenit in publicum colloquium cum Theologis Senatus in Saxonia sacra summi, multorum sanctissimorumque de ciuitate Dei meritorum, e quo non uulgarem commendationem deportauit, huiusque beneficii causa numini gratias egit immortalis. Quo molestias rei familiaris subleuaret, uitae quaesuit sociam, fortunatoque diuinitus successu reperit, ducta **CIDIOCCCLXV**. xv. Kal. Octobr. in matrimonium IOANNA MAGDALENA CONCORDIA, filia POLYCARPI SAMVELIS WAGNERI, consulis atque aerario praefecti prudentissimi, cuius memoriam tam diu ciuitas seruabit Vitembergensis, quoad illam, quantum salutaribus eius consiliis

confiliis profecerit, non poenitebit. Hic ei modestos illos amabilesque mores ingenerauit, ut omnibus officiis marito satisfaceret, eiusdemque animum quatuor liberum partu non mediocriter oblectaret. Duo tamen natu maiores uix lucem uiderant, cum rursus illa priuarentur. Quod incommodum pater tulit lenius, superstitionibus puerulis ingenui uultus, Ioanne Friderico, oris effigie paterni, et Friderico Gottlibio. Adhuc Hofmanno fere cuncta ex animi sententia fluxerant, cum breue temporis interuallum delicias omnes consumpsit. Amisit primo socerum, sibi deditissimum, neque ita multo post matrem, sui amantissimam. Quoniam uero habebat, in cuius gremium sollicitudines omnes doloresque deponeret, mox sese collegit. At, coniugis sublato solatio, exeunte anno **CIOIOCCCLXXI** resistere aegritudini non potuit, et cum ualitudine in gratiam redire. Eneruatus igitur macie lenta, parentem, salutis nati cupidissimum, mouit, ut huc eum uocaret, quo solutiore animo tranquillioreque Selteranis acidulis uteretur. Sed morbi uis, medicina grauior, eum repentinae tradidit morti, qua in complexu patrio, precibus Deo supplicibus commendatus, nouissime Eid. Iun. non emortuus magis est, quam in mediis uitae laboribus obdormiuit. Viuit tamen scriptis, in uario eruditionis genere elaboratis. Haud ignarus, quantum ciuitatis a Christo nominatae proficit historia, hanc ex incorruptis hausit monumentis, et, quanta fecerit spatia, duabus dissertationibus, superiore loco memoratis, de sepulchro Constantini M. araque uictoriae, luculenter ostendit, probatus Ernestio, acutissimo huius elegantiae arbitro (in noua Bibl. Theol. T. I. p. 851) Singulari uero iucunditate eum cepit profanarum peruestigatio antiquitatum, ad interpretandum codicem sacrum translata, quo pertinet disputatio *de ludis Isthmicis in N. T. commemoratis* Vitembergae **CIOIOCCCLX** habita. Pari diligentia duabus exercitationibus anno huius saeculi **LXII** et **LXIV** *de postulationibus ueterum Romanorum* egit, siue expiationibus prodigiorum, ut, quam parum ratio in Deo reconciliando ualeat, constaret. Diuinis tamen oraculis explanandis plurimum temporis tribuit, atque *Elisae osculum* 1 Reg. XIX. 20. accuratius contemplatus, **CIOIOCCCLXIII** patri natalem sexagesimum faustum fuit felicemque comprecatus, paullo ante in morbum fere pestiferum implicito, feliciterque recreato. At cum, iudice Quintiliano, praecedat enarrationem lectio emendata, Criticam quoque non putauit spernendam, licentiamque Westfennii castigauit *prolusione in Act. XX. 28.* qua orationes sacras anniuersarias in dioecesi Schlibenensi **CIOIOCCCLXVIII**. indixit, defensionem *Θσοῦ* peruulgata, in cuius locum *Κυρίου* iste substituerat. Maximam denique commendationem sibi comparauit e nouissimo scripto Germanico, *indice suspiciosorum pronuntiatorum in Büschingii generalibus animaduersionibus*, quibus professiones coetus Lutherani publicas oppugnauit. Omne punctum iure suo tulit ab auctoribus ephe-

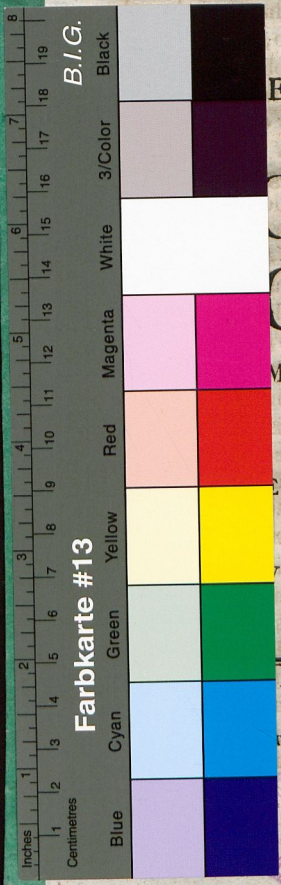
7X 26 7115 x 305 3361
ephemeridum Gedanensium (T. IX. p. 578) pro monumentis dimi-
cans, quibus sentiendi licentia coercetur, rectus de rebus diuinis sen-
sus informatur, magnaue societatis nostrae iura in tuto collocan-
tur. Affectam reliquit *disquisitionem Philosophicam, de uia Dei de-*
demonstrandi per notionem perfectissimae naturae, Moshemii dubitatio-
nes soluturus. Egregium sane Philosophiae sublimioris argumen-
tum, ab Anselmo propositum, a Cartesio limatum, ab Leibnitio
perfectum, qui illud caeteris omnibus rationibus anteposuit. *Chri-*
sti quoque *discipulum* coepit *in sua* considerare *imbecillitate*, lingua
uernacula, castiorem sine dubitatione futurum Christiano isto in so-
litudine. Quae cuncta, ab eo scite composita, sicut animum literis
multimodis cultum spirant, sic omnis uita pietatem honestatemque
loquitur. Deum quidem sancta fuit mente ueneratus, ne uiam mon-
straret aliis, sibi semitam, hominum, fidei suae commissorum, studuit,
mores sensu religionis emollire, quo ratio sibi apud iudicem seueris-
simum constaret. Sacerdotes, quibus praefuit, comiter tractauit,
apte tamen auctoritati. In doctrinae fundamento purae fortiter ste-
tit, dissimillimum leuitatis eorum, qui, uelut maris fluctus, modo
huc, modo illuc, iactantur. Temperatum uiuendi genus atque ae-
quabile ab incunabulis placuit uiro, sorte sua contento, quae tran-
quillitas attulit tum constantiam, tum dignitatem. Domum rexit
prudenter ac frugaliter, cum Concordia sua in gratiam rediit nun-
quam, liberos digne educauit. Alios dilexit integre, remotus longe
ab simulatione uerborum inanium ac uanitate, qua tot ueteratores
inter se decipiunt. Fratrum charitate Sororumque flagrauit, Affi-
nes obseruauit perofficiose, Parentes in deliciis habuit. Mirum pro-
fecto fuit amoris certamen patris cum filio moribundo. Lacrymans
ille huic acclamauit, tu me tempore uitae nullo unquam offendisti,
hic illius dextram, ab sua firmiter apprehensam, exosculatus, eum
postremo ualere iussit, atque in Iesu uulneribus totus defixus acquie-
uit. Difficile est, Vir aetate meritisque Venerabilis, te consolari,
nato, tibi charissimo, orbem, de quo illud P. Licinii Calci (Liu. V. 18)
optimo poteris iure praedicare, *bunc ego, institutum disciplina mea,*
uicarium pro me rei publicae sacrae do dicoque. Sed cum nuper Coniu-
gis excessum tuleris pulcherrime, hanc quoque calamitatem, fac, al-
tra mente perferas. Fruere potius uegeta senectute, quam, nihil ha-
bes, quod incuses, fruere caeterorum Liberum Generorumque stabi-
li fortuna, fruere gloria uirtutum, quas nulla aetas obliterabit. Vos,
Ciues, iungite mecum uota assidua, ut Hofmannus noster serus eue-
hatur in coelum, et quam diutissime rebus nostris intersit, ut nepo-
tes numen ad aui decora patrisque semper conuertat, ut finem faciat
casibus funestis, quibus Gens illius usque ad hoc tempus in luctu
squaloreque iacuit, eamque nouis obsequentis felicitatis muneribus
amplificatam, clemens ac propitius tueatur. P. P. Domin. VI. post
Fest. Trinitatis CIO IO CCLXXII

F.R. 58

IV Z6
7115

RECTOR
 ACADEMIAE VITEMBERGENSIS
 CAROLVS DANIEL
 FREYBERG
 LOGICES ET METAPHYSICES PROFESSOR
 PVBLICVS ORDINARIVS ET FACVLTATIS
 PHILOSOPHICAE H. T. PRODECANVS
 BEATAM
 MEMORIAM ATQVE OPTIMAM

VIRI
 REVERENDI AMPLISSIMI
 DOCTISSIMI QVE
 SOLI FRIDERICI
 OFMANNI
 MAG. ET COETVS SCHLIBENENSIS
 PRAEPOSITI
 AC
 OS EIVSDEM SVPERINTENDENTIS
 EID. IVN. CIOIOCCCLXXII
 ITA DEFVNCTI
 RENOVAT

VITEMBERGAE
 FERIS CAROLI CHRISTIANI DERRII
 ACADEMIAE A TYPIS

